

MEMORANDUM

PERIÓDICH INDEPENDENT

Any I.

Núm. 10.

Anuncis à preus convencionals.

SUSCRIPCIÓ:

Un any. 2' 50 pessetes.

Santa Coloma de Farnés

14 Octubre de 1906

No's tornen els originals.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer del Beat Dalmau, núm. 12.

EL JOVE

D. NARCÍS DE PRAT Y ROURE

MORÍ EL 14 DEL PROP-PASAT SEPTEMBRE

havent rebut el Sants Sagraments y la Benedicció apostólica

Q. A. C. S.

La seva desconsolada família prega á sos amichs y conegeuts es dignin assistir á les honres que en sufragi del ánima del finat se celebraran á l' església parroquial d' aquesta ciutat, el dia 15 del corrent.

Els Excmos. y Ilms. senyors Nunci de Sa Santetat, Emm. y Rdm. senyor Cardenal Bisbe de Barcelona, Arquebisbe de Tarragona, y Bisbes de Lleida y Vich, s' han dignat concedir 100 dies d' indulgència el primer, a tots els fells d' Espanya, 200 el segon, 100 el tercer y 50 els demés a sos respectius diocessans per cada acte de pietat ó caritat que practiquen en sufragi de l' ánima del difunt.

ELS ERGUYOSOS

Una classe de degradats hi ha entre la raça humana, quina tala consisteix en la presumpcio y en-soperbiment de sí meteixos, fingintse a son alrededor una auriola d' admiració mondial y creyentse els únichs ó els principals sàrs de la Creació.

Totes les coses nades y creades els deuen sumissió y respecte: si estenen la ma, s' aplanan les muntanyes: si bufen el sol, lo dia mor.

Els erguyosos mideixen el mon d' una abraçada; escruten d' una mirada els insondables misteris de l' Univers.

Reuniu gernacions de gernacions d' homes en la inmensa plana: allà hi veureu caps que surten més que 'ls altres, braços que gesticulen endiastradament, veus que volen concentrar en una sola, en la seva propria, les de tota la gernació. La munió es rústega, es insignificant: ells, sols ells aixequen la volada a l' infinit.

Si 'ls senteu a vostre taula, ells son els anfitrions. Agregueulos a un enterro y ells seràn el mort; la nuvia en un casament; l' entès en una rodona; lo sant en una festivitat.

Llur regió occipital, plena de vanitat y de vent els obliga a inclinarse enrera, adressant el coll ab rigidesa y estulticia, divagant els ulls per sobre les multituds, y sentenciant la seva veu estudiada als vehins de devant, de derrera y del costat.

Els erguyosos no's presten may a esser censurats, perque no obren: sols critiquen: aqueix es el seu fort.

Quan parlen, els sorts els ouhen y els insectes deixen de brunzir.

Quan passen, la via es curta, la plaça estreta, lo mon petit.

Quan assaluden, ells unes torres, vosaltres un colp de puny.

Els erguyosos son la perfecció quintessenciada.

Riuhen per força, parlen per força quan els feu parlar.

Garlen ab ira, ronquen ab feresa quan es dignen dirigirvos la palaraula.

Tapeuvs les orellas quan parlau ab ells, y llurs accionats vos faran entendre lo que diuhen.

Parlant ab ells no sabreu que contestálshi.

Els erguyosos?... Aquest té la manía del talent: de la seva familia sols n' ixen caps desperts. Aquell de les grandeses: el poble es massa humil per ferse ab ell. L' altre...

Els trobareu a tot arreu: A l' acera dreta, a l' acera esquerra y a l' article zero.

Quan la manía els ha afollit per complet, son una esgarrifosa quimera. Son una brasa encesa que no té agafador. Se m' afiguren una mena de objectes intangibles que deuen esser asmirats de lluny, ben lluny; una antigalla que requereix per sa raresa una vitrina... folrada de ferre a manera de gavia.

Siguin ells lo cèsar: jo m' arrimo a Favorí, y com el filosop del Laci callaré devant d' un tivat, perque

no 'm sab bo contendir ab qui mana trenta llegendes... de mals esperits.

X.

Ballarugues.

En Raul Mir, qu' es un gran organitzador de números extraordinaris, m' encomana un articlet per L' APAT que sia d' actualitat.

Demà comensen les fires, s' anuncien balls de societat al Casino del Centre, á La Aliansa i al Centre Català; es doncs cosa d' actualitat parlar dels balls.

Se m' ocorre qu' entre els redactors de L' APAT, podríem escriure un llibret compost de quinze capítols, sobre tema tan interessant, d' aixòt ab l' index següent:

I. De com joves i noies, sobre tot les noies, se poden gastar en preparatius de ball tot un recó de diners que prou falta 'ls han de fer.

II. Per què no's trova en els balls aquella expansiva alegria que 's nota en els fivals.

III. De la tristor, amargor y mal-humor del dies sobsegüents als balls.

IV. De lo que pert l' art noble de la música rascant i bufant polkes, americanes, schotis, valsos, etc.

V. De com el ball mata els enamoraments serios tot fent el jovent excessivament enamoradís.

VI. Estadística pera demostrar que en el ball son més els casaments que 's desfan que 'ls que 's fan.

VII. Com té bastantes més dificultats buscar dona que 'l buscar balladora.

VIII. Capítul humoristic: del disgust que deu passar un marit tot just casat al saver que la muller no ha ballat mai.

IX. El ball considerat com una vera universitat hont s' instruixen els jove-nets de la primera volada en tots el vicens.

X. De com una noieta poc experimen-tada, tot ballant pot perdre quelcom: sia 'l mocador, sia una arrecada, sia la ignoscencia, sia la vergonya.

XI. Quina sia la causa de qu' en els balls no fassin millor paper les noies boues que les axebrades.

XII. Capítol en lloansa de algunes noies guapes, bones i joves que no van á ballar.

XIII. Capítol en lloansa dels pares que no porten á ballar la mainada.

XIV. Com s' esplica que una noia

se sofoca al carrer per una mirada i no se sofoca al ball ab una agarrada.

XV. Que no sempre es compleatament inútil predicar en desert, perque parlant la gent s' entenen.

I aquí acabo dexant pera plomes més expertes ó pera intelligencies més clares disertar ó meditar sobre 'ls temes que havém entretocat.

Jaume Reventós.

Espigoleig

Lo govern de la província de Minden, a Alemanya, acaba de donar un decret important sobre l' empleu de la tinta a les escoles, per haberse demostrat en análisis bacteriològich, que en la major part dels tinters vegeten innumerables cantitats de microbis y més particularment de bacilos de la tuberculosi, sobre tot quan els tinters no's troben proveïts de tapadora.

S' han fet experiments ab dites tintes inyectantles a cunills d' Indies, rates y ratolins, que han mort alguns minuts després de la operació; haventnhi alguns que resistiren per espai de dos ó tres dies.

Així s' espliquen els cassos bastant freqüents d' enverenaments produïts per simples punxades en alumnes de les escoles públiques y privades d' Alemanya, molts dels quals han sucumbit després d' horribles sufriments.

Els noys tenen la deplorable costum de posar-se la ploma a la boca y de lleparla quan han fet algun esguerro ó s' han tacat els dits. Aquesta mania, sense que produxesca directament enverenament de la sanc, pot ocasionar contaminacions.

L' expressat decret dona instruccions molt extensas als preceptors a fin de que aquells expliquin a sos alumnes tot el perill que ofereix llur imprudència en la manipulació de la tinta, y els mana estrictament, baix penes severes, que impidesquen als noys persistir en tan mala costum.

—Avuy quasi no hi ha periòdich que no faci protestes de moralitat ingenua censurant la que s' ha donat en denominar prensa del crim: aquella que en ses columnes descriu els successos més horripilants, ilustrantlos ab grabats més horripilants encara. Es diu, y no sens fonament, que la lectura d' aytals periòdichs ó revistes fomenta l' esperit de singularisació en les ànimes nascudes per xavo, commovent al mon ab rebombori endiastrat de crims. Nosaltres hi

estem molt conformes en que desaparegi aquella premsa però abundem així mateix ab el solt d' una revista que s' pregunta si fa no fa: ¿En nom de qui volen ferla suprimir? En nom de la moral? Qui es lo definidor d'aquesta moral? Si es la rahó humana independent de la rahó divina, vosaltres no podeu oposar lo vostre criteri purità al dels autors de la revista. No's pot tolerar aquesta propaganda abominable, però vosaltres que voldriau prohibirla sou ilògichs. Si lo principi del bé públich que vosaltres invoqueu fos admés sincerament com a forma de bon govern, vosaltres hauriau de plegar.

Y veus qui com demanant coses rasonables, un pot estar mancat de rahó.

—Ja la Patti s'ha decidit a retirarse. El primer de desembre 's despedira del públich de Londres ab un concert que donara en la gegantina sala Albert Hall. Però encara se la sentira en les grans ciutats de les províncies angleses ab una serie de concerts que acabaran a la tardor de l' any qui ve. Y d'allavors en devant solsament cantara a casa seva, si es que l' hi queda humor pera cantar.

Perque la Patti, porta cantats cincuenta sis anys. Y no's creu per' xò que siga octogenaria. Nasqué a Madrid el 19 de Febrer de 1843. Son pare, el sicilià Salvatore Patti, era un bon mùsich. La seva mare era una bona cantant, y filla del mestre Chiesa, un dels millors professors de cant de Roma. Quan sols tenia cinch anys ja demostrà aptituds extraordinaries pera 'l cant. Als set d' edat feu un magnífich debut a Nova-York. Als onze era universalment coneguda a Europa y Amèrica.

Allavors deixà de cantar pera 'l públich durant quatre anys y mitj, que dedicà al estudi y perfeccionament de la veu. Als quinze y mitj reapareixé a Nova-York, ab el paper de Llucia, y desde allavors no s' ha interrumput sa carrera de glories. Ha guanyat una fortuna aquesta dona. Es calcula que del sexanta-hu, al vuitanta-hu, sos ingressos anuals foren de trenta a trenta cinch mil lliures esterlines. Però quan donava una volta per l' Amèrica del nort ó sur, es multiplicaven sos ingressos. En el viatje que feu a l' Argentina el vuitanta-vuit, l' hi quedaren unes cincuenta mil lliures. Encara guanyava aquets ultims anys molt diner. L' agent de concerts Percy Ibarrison, l' hi pagava vuitcentes per cada un a Londres, y cinccentes a províncies. Passen de setcentes cincuenta mil lliures les que ha guanyat ab la veu, apart de son titul de baronesa Codelstron.

Bromejant

Lodels anònims.

Son verdaderament dignes de llàstima aquells individus que no tenen de persona mes que la figura y informen tots els seus actes ab aquella morbositat que irradia de son neulit cervell. Y al dir això no ns referim als pobres alienats a qui una enfermetat obliga a recluir en un establimet de salut, sino a un altra classe d' alienats molt més perillósos que 'ls anteriors, a aquells a qui se 'ls ha anat corrompent d' una manera pau-

latina el cor, previa la corrupció de son esperit—perdó, metafisichs,—per la degradació moral de la seva intel·ligència. Aquests sers empedrehits son dignes d' esser examinats per les escoles antropològiques italianes, quins mestres potser conseguirien llur correcció, perque de l' anomalia de la massa encefàlica, en provenen tots els disbarats.

Temps hi ha que a nostra morigera da ciutat es procura sembrar entre mitj del forment, la cogula y el fanás; temps hi ha que aquell qui no te pit per dir cara a cara y ab noblesa lo que sent, s' arrima a la ombrada d' un anonim, llença la calumnia, l' estupidesa ó la inmoralitat, y despresa tan tranquil. Mes no pot anar sempre 'l cant al pou; a tots els qui mal enceten, els arriba son San Martí. Pera 'ls autors d' anonyms, també ha arribat. Ja son del domini públich llurs noms.

Aquests sers rebaxats que han perdut la noció del be y del mal, udolen com els taups desde la grota ahont son entafurats, y allà es precis cercarlos.

Els flamants autors d' anonyms també udolaven desde la cauhera, y en sos escrits hi vessaven totes les inmoraltats y porqueries que 'ls periódichs més pornogràfichs no s' atreveixen a donar a llum.

Y pensar me caso en dinou! que algun d' aquests senyors ha trepitjat les aules universitaries, segons se 'ns diu!

Voldriem sobre que hi han apres en aquests Centres doscents. Voldriem sobre si al rebre 'l titul els donaren carta blanca pera ferir la decencia, honestitat y pudibundesa del pròxim en la forma covarda d' un paper depositat a Correus.

Y pensar que molts d' aquests volen regenerar al poble! Oh quanta bretoleria.

**

Lligant caps.

Ho digué ben clarament un dels accusuts en lo dels anonyms:

—Me caso en dinou! jo no he sigut.

—Fulano m' ho ha dit,—l' hi replicà l' ofès.

—Falta a la veritat.

—Y a més hi està compromès ton nebó.

—D' aquest callo...

—Qual nebó teu té la matriu ó l' original dels anonyms pornogràfichs.

—Calla, podria ser que fos mon germà de Barcelona l' autor ó coautor. Digesme la fetxa.

—Tal.

—Jo 'l vaig trobar a l' Empalme.

—Quines miseries entre la gent de be!

**

En Cambó contra «La Selva».

Ens diu un distingit carlista d' aquesta ciutat y estimat amic nostre que assistí al meeting de Lloret de Mar, que 'l senyor Cambó censurà enèrgicament la conducta de l' esmentat periódich, de quin catalanisme dubià, per seguir quan menys en aparença al Directori de la Solidaritat Catalana y apartarse de la meteixa en sos procediments, volent imposar paulatinament un candidat a la diputació a Corts, a la mida del seu gust: una

mena de pervingut en aquest districte, rellegend a l' oblit a aquells qui tenen una llarga y brillant carrera política.

El senyor Cambó s' aixeca molt tart. Nosaltres ja rem fer la seva manifestació, hi ha alguns mesos, si be que donant la nova tal com ens la vengué un catalanista y sense ferhi comentaris, per que el nostre no es periódich politich.

Nota bene: El director de La Selva escoltava ab fervor la paraula del senyor Cambó.

X. Z.

VARIA

Nocturn.

L' esmortuhida claror dels llums de gas iluminava les amples vies de la poblada urb catalana, dues hores després d' haverse colgat el sol.

La ciutat vella fressejava activa ab l' ultim bocí de jornal. El rodatge dels vehicles ramorejava de cada cop més clara y fortament. Diríes que per moments s' anava aixamplant la buydor...

Mon company me 'n arrençà guiant-me envers el perímetre de la ciutat nova, ahont els frondosos platans arrestllerats ens cervaren de la rosada d' octubre. A mida que avensavem la quietut era més intensa, més viletjana: vora unes mates de plantius artificials sonaven les esquelles de tres someres de llet.

De prompte mon company em senyalà l' iluminada escletxa d' una balconada, y—es allà—em digué. Tombarem a l' esquerra; pujarem la luxosa escala, y en un instant ens trobarem assentats en una cambra closa, voltada de llibres de cap a cap. El qui 'n disposava tenia una modesta taula arrimada a la paret, ab un Christ de metall y unes poques quartilles blanques. La ploma als dits, ens nava parlant reposadament, ab la ignoscència del infant, ab el geni del bard incommensurable.

La llum blauenca que la pantalla deixa escapar, augmentava en aquella cel-la tot el misteri de lo sublim, devant del poeta que s' abeurava les a deus inestimables d' inefable inspiració, y mostrant aquest a nostres ulls extraordinariament encuriosits algunes ratlles desigualment escrites:

—Son uns versos que no m' encaixen prou be... Encara tinc plantada a dins l' espina,—ens deya.

Al cap de poch, a totes les llibrerías es venien Flors del Calvari.

L' allotjat.

—Joan!..

—Mana...
—Tindreu aquest soldat a dormir.

—Be, benvingut siga.

El fusell al muscle, la manta a l' esquena, el soldat entra adedins tot espolantse les espardenyes, indiferent, com entraria a casa seva, meteix que si l' hi fossen conejudes de l' infància aquelles róniques parets.

La patrona, que no sabia una paraula dels allotjaments, tornà de la font ab un pesant beyre a la dreta que l' obligava aixecar fins a ran de pits la ma esquerra, y el cor l' hi feu un surt al topar de bones a primeres ab lo uniformat hoste... Res, una caboria de la imaginació.

Lo soldat reposa de la fadiga de la jornada.

Sos patrons l' hi prodiguen llur repertori de ponderacions admiradores y les paraules més amigables, donant-lohi tot el cayent de la vida íntima y familiar.

L' hi ensenyen el graner, els godalls y la sitja.

A la nit l' accompanyen a la taberna. Fan torrades y vi calent. Juguen al perricot. Lo soldat no pert may. El patró hi riu desaforadament. Hi passen llargues estones; ells tanquen la porta. Yxen al carrer; troben un oficial, y a una mirada imprecativa d' aquest, fa el patró:

—No mes habíamos vingut fins aquí. A casa del noi es endellanich d' aquell fanal.

A punta d' alba la columna ja ha format. Mentre empren la marxa, lo patró mormola entre dents:

—Talment, talment semblava el nostre.

X.

LA DIADA

Sant Calixte, Papa y mártir.

Sant Calixte fou romà de naixement, fill de Domènec, qual familia se conservava en la puresa de la Religió després de casi dos sigles. Res se troba escrit de Sant Calixte avans del seu Pontificat; sols es cert que fou individu del Clero romà y que se distingí en ell per sa eminent virtut, per sa profunda erudição, per sa caritat y per son zel. Mort Sant Ceferí fou elevat Sant Calixte al pontificat. Durant aquest, la Iglesia no patí cap persecució, concedint-li Deu la pau després de la mort del Emperador Sever. Se sostenia ab la forsa de sa fé la flaquesa del seu cos debilitat ab ses apostoliques fadiges, ab ses rigoroses penitencies y ab sos continuats dejunis. Morí màrtir d' horrorosos tormentos. En lo mateix dia que per miracle se l' hi aparagué el Sant Martir Calepodi en que se l' hi assegurava que al dia següent rebría la corona que Deu l' hi tenia preparada, encara tingué temps de batejar a un soldat que habrá nom de Privat y tingué encara temps de veurel repentinament curat de infinitat de llagues que tenia obertes al seu cos, miracle verificat inmediatament després de rebut el Sant Baptisme. Per qual miracle fou condemnat a mort Sant Calixte y el novell batejat tirantse a sobre del Sant furiosament la plebeya per ordre del Emperador, arrastrantlo inhumanament per los carrers y essent tirat després dintre un profund pou, ahont posà fi a son gloriós martiri en tal dia com avuy, 14 d' Octubre del any del Senyor 224, després de 5 anys d' elecció a la cadira de Sant Pere. Los pontificals l' hi atribueixen un decret en que estableix les quatre Témpores. També establí les Ordres en les Témpores.

Las senyoretas de mar

Sis baylets de samarreta blava, esparcarts y bruts, están seguts en las penyas, deixant penjar sus camas nuas sobre 'l mar, que sovint, sovint s' estufa y els hi mulla els peus. Cada un té la seva canya y el seu pilotet de cuca de roca, el menor más agrado als peixets.

Pescan ja fa horas, y alçan tots una cridoria de triomf cada vegada que un d'ells treu del mar algun serrà boca-badat, qu'esparrama en l'aire'l branillatje lluent de sas membranas espinosas.

El crepuscòl del vespre va esmortuhint la resplendor de sas fumeras moradencas. Algunas estrelles comensan à guspirejar en l'aire blau. Un vol de corps atravessa l'espai, anant à perdes à la montanya, entremit de las paretas negrosas y esba-delladas de un antich castell.

Alguns dels baylets tot sotjant, sotjant llurs guarniments, que sotraqueja la orada, se han endormiscat. Sos caps cauen sobre l'pit. Sos dits s'afliuxan y ab prou feynas aguantan las canyas, que ajauhen sos cimerols en l'ayga.

—Ja no pican—rondina un.—Coy, qu'es fosch!—exclama un altre, escampant la vista pel cel.—Me voléu creure? Femhi una dormida fins que surti la lluna—proposa un tercer. Tots se hi convenen. S'arrestellan junts, se junyeixen, passant llurs braços sobre'l muscles y els clatells dels companys, y se adormen tranquilament à la serena repantigats en una roca.

La nit se va enfosquint. La lluna grogueja en son orient mitj partida per una faixa de calitja cendrosa. La mar sembla que canti la non-non tot baixet ab veu enrogallada..

De sopte sona una mena de galop aspre y sort... trap, trap, patrap... y van apa-reixent las Senyoretas del Mar, muntadas sobre uns vermells llagostins y altres al damunt de cranchs grocos, vells, reves-tits de molça marina.

Totas riuen mentres van punxant ab una púa de grota las junturas sensibles de sas estranyas bestias, que s'enfilan pels relloscos vessants del roquer. Totas riuen en tant que van esbarjintse en l'aire pur y espolsantse la mollena que 'ls hi rosa els cabells y els vestits.

Son blancas com carn de peix. Sos cabells finissims tenen tons irri-sats; brillan en sos capets pintetas d'escata; sos mantells sonverts y llarchs, llarchs, rossegadi-sos; sos ulls son gotetas de llum com las que produheixen de vegadas en el mar el fregadís dels remes. Al passar escampan una agradosa flaire de marisch.

Tan bon punt s'han adonat dels sis pescadorets, descalvancan, se 'ls hi acosten y s'enfilan per llurs camas amunt... amunt...

Una se asséu pensativa en el ressalt que forma el llabi de un dels xicots adormits. Una segona se penja á las pestanyas de un altre baylet y guaya ab curiositat per la escleita de las pàrpelles, procurant llambregarli l'ull. Aquesta atalaya ab satisfacció el pahisatje gallardament encirada al cim del cocoronell del més graso y ab son halé suau y temperat s'escalfa las manetas. Algunas s'arramellan ple-gadas sobre un mateix cap. Altres se topan ab ensust al cim de un muscle, al qual se son enfiladas per diferents indrets. No fan gens de remor.

Totas á la fi van á mormolar paraulas misteriosas á la orella dels que dormen.

Els hi parlan de la poesia del mar, del bellueig encantador de las onas, de sos variats y hermosos colors; els hi parlan dels peixos y dels herbeyts ahont pasturan; dels oratges, de la calma, dels vents, de las delícies de una llarga navegació, de la sublimitat dels temporals.. de quel-com que las nostras paraulas no poden dir. Y els pescadors somnian, somnian tot alló que 'ls hi van inspirant las petitas fadas.

Quan se despertan, ja las Senyoretas del Mar han desaparegut y no s'ou més que 'l patrip-patrap de sas estranyas ca-valcaduras que corren á capbussarse á l'ayga.

Però l'encís ja s'ha realisat. Ja ni temporals, ni penalitats de cap mena podrán destruir en el cor de aquells xicots l'affició á la vida marinera. Deuloshi el benestar á montanya, y sempre 'ls veuréu tristos y anyoradiços.

JOAQUIM RUYRA.

El Castell de Farnés DE LA QUINZENA

Fé y Patria.

Com vell gegant qu'esguarda, al cim de alt promontori, nicas anyoradas que, al lluny, fugen del mon; l'ardit Castell aixeca sa testa milenaria demont el cingle altívol que guaya tot Vallors (1).

Els llamps y las tempestas, el corch de las centurias, no han esborrat sas fitas ni els seus murals tampoch; puix es la crén beneyta de un sacrosant rosari d'ermitas y asceteris, de sas afráus tresor.

Soberch enmitj el cercle de serras gegantinas, apart l'espir que anyora de fers tirans el jou; mes si santa arquimesa de mur ferreny que guarda, vetlladas com reliquias, la fe y sas tradicions.

Per xo quan raigs de lluna llurs marletals argant, en sas desertas cambras no s'ohuen véus de dol; l'ardenta fantasia remembra al bon Farnessi, el que aixecá á la Verge la ermita de son nom (2).

Com far que al nauta envia de nit llum protectora lluriant del abisme que 'l mar te en son pregón, ell ompla d'esperances el cor del que sospira signifiant hont le Reyna del Cel son niu de amor.

Del bell Farnés la hermita no hi ha roméu que deixi sens admirar la joya de aqueix castell grandios, y allà, en el cim, somnia sas lluytas, sas victorias, llegendas oblidadas, els cants dels trovadors.

A sol-ixent ovira, enllá de las planurias, el mar llati com besa del cel las boyras d'or; al occident, la Esparta en camp de flors dormida guardant la serra hont vetlla la Verge de Argimont. El Pirineu feréstech, ab son mantell de bromas, que de la independencia reviu els jorns mellors, y ensa de Santa Barba la ermita solitaria com floch de neu sentada demont gegant turó.

Arréu, arréu ovira solanas delitosas; ombrihuas comaladas, ubagas de verdor, y en el pregón de hermosas y exuberantes boscurias, à Santa Margarida la Verge de Vallors.

De Sant Pere Cercada el monastir fet runas li mostra la montanya que á sol-ponent desclou (3), casal de Deu que un dia, en l'avior, alsaren els monjos solitaris de la fidel Ripoll.

Espona amoro-sida del vell Castell s'enlayra al nort la serralada dels montanyals del Cor, hont castanyars frondosos rega'an frescas ombras, à las afráus que enrotilan la hermita del Padró.

Veu el desert cenobi del benaurat Sant Salvi voltat de camps verdosos, ahir esplets de flors, roser de pau ditxosa robat á la encontrada, ramells de olors divinas marcit per la dissolt.

Vestits de vert fullatje, els cims de Sant Hilari senyalar ahont murmurant sas fons de tant renom; al lluny, Las Guillerias ab son vestit de boyras, sas rocas magestuosas, sa testa en la budyor.

Vers l'occident admira com el Montseny s'enlayra com ayglia gegantina qu'enveja el vol del sol, pera guyatá á tota hora la terra catalana, de qui conserva escritas rondalles, tradicions.

Deixant la fondalada, ja'n veu Santa Coloma ab sos vergers, sas horias y son cloquer famós; sentada en camps de molça la guapa riú-d'Arenas, y à Sils y Mallorquines guardinás de verdor

Y si púja á la torra que 'l muradal domina, nou enfilall de joyas contempla en l'horitzó: Gerona, Llagostera, Cassà, La Selva ombrosa y, lluny del Huny, la plana y el mar cenyint son front.

¡Salut, oh fortalesa, palau del bon Farnesi tu que has veillat dels segles la fossa y llur breçol, títia que no t' rendires lluytant ab las tempestas, senyera benaurada de mil generacions!

Si un jorn la Mitja-lluna va trepitjar ton cingle, de mora sanch omplires el Penya-cans à dolls (4), y quan el feudalisme va esclavitisar la terra, lu forces, Farnés, sempre, casal de fe y consol.

Las aligás franceses llurs nius jamay guarniren en los marlets de ferro ni en las afráus tampoch; donchs si algun colp' vejeres que á ton recés volaran, los fills son vol pararen lluytant com fers lleóns.

Si escorcollant las cambras cercava de la historia nous títols de noblesa, mes frescos tanys de llor, ires més podrías dirmel puix l'home en sa ignorancia cremá tas escripturas, los pèrgamins mellors.

¡Salut, oh fortalesa, el far de la montanya, estel de fe y bonança dels fills d'eixos contorns; que Deu los murs preserví del mall de las centurias, ja qu'ells son de la Patria ramell de tradicions!

J. DALMAU CARLES.

(1) Vallors es el nom de l'afrau que, al Nort compren desde 'l peu de la serralada de turons hon el castell de Farnés se aixeca, fins al cim de la montanya del Cor.

(2) En l'arxiu dels antichs marquesos de Farnés, existeix un document de letxa remotissima en el qual consta que, à fins del segle III un noble d'origen Romà anomenat Ferrant de Farnés, senyor del castell, cristiat de cor, y molt devot de la Reyna del Cel, aixecà el santuari que està situat á cent passades de l'antiga fortalesa, ahont se venera la Mare de Deu ab el nom de la Verge de Farnés.

(3) La montanya aludida es l'anomenada Roca Bayera. Realment sembla que son cim rodó es desclou com si fos una colossal magranera que s'esberia, deixant veure un cor plé de pedregam, matisat sà y enllà per claps de matolls verdusos.

(4) Penjacans es el nom del torrent que, saltant de penya en penya, banya els peus del enlayrat turó hont el castell de Farnés se aixeca, produint efectes hermosissims que embelleixen més y més eix preuat mirador de la montanya ca-

DE LA QUINZENA

La forma en que deuen practicarse les visites de les Farmaciacs, com requisit necessari pera la seva apertura al servei públic, ha determinat repetides consultes dels Inspectors provincials y Subdelegats de Sanitat. Les Ordinances de farmacia encomenaven en son art. 42 aquest servei a l'Ar-calde, al Segretari y al Subdelegat del ram, intervenint pera autorizar l'acta, com testimonis d' excepció, els Profesors de Medicina y Veterinaria de la localitat. Determina la seva retribució l'art. 48, y alcança sols al Subdelegat de farmacia y al Segretari de l'Ajuntament.

La Instrucció general de Sanitat modifica eixes disposicions, prescrivint que hauran de concorrer al acte de la visita els Subdelegats de Medicina, Farmacia y Veterinaria, els informaran al Inspector provincial, percibint los gastos tarifats de viatje y drets de visita y informe.

Les diferentes disposicions que s'han dictat desde 1904 pera resoldre si devien aplicarse les Ordenances ó la Instrucció de Sanitat s'inspiren estrictament en l'estricte cumpliment del art. 72 d'aquesta; pero son criteri, perfectament legal, resulta en l'actualitat poch equitatiu en quant exigeix als Subdelegats de Medicina y Veterinaria una assistencia y treball científich que no poden esser retribuïts mentres no s'formulin les tarifes previstes pels arts. 196 y 197 de la citada Instrucció, y produceix dificultats y dilacions.

Pera evitar lo qual, s'ha ordenat que fins que s'haixi donat cumpliment als arts. 196 y 197 de la Instrucció general de Sanitat, determinant els serveys que deuen esser retribuïts y en quina forma y quantia, es practiquin les visites de les Farmaciacs ab arreglo al art. 42 de les Ordinances, retribuintse sols al Subdelegat del ram y al Segretari de l'Ajuntament, com preceptua l'art. 48 de les meteixes.

NOVES

La cullerta de blat, ordi, segol y civada en aquesta província de Girona, ha sigut segons datos estadístichs la següent: 528287 quintás métrichs, 56898 id. id., 145465 id. id., y 67285 id. id., respectivament, en una superficie sembrada de 35620 hectaries, 2850, 8150 y 4920.

El diumenge passat van visitar d'improvís nostra ciutat, forces de Alfonso XII, Treviño, San Quintin y Asia, a les que 's reuní després lo general senyor Imaz ab la seva escolta, les quals es dirigiren a primera hora del dia següent cap a la capital d'aquesta província.

Habem rebut lo primer número de la revista de literatura que ab el nom de «La Escena Catalana» ha començat a publicarse a Barcelona, la qual conté el següent sumari: ¡Teló enlayré!, per la Redacció; Humil recort, per A. de Rius Vidal; Obituaris, per Mayet; Estrenos de la setmana, Llibres rebuts, per A.; ressenyes teatrals, y Recull humorístich, per J. M. Codolosa; y reparteix 16 planes de folletí, començant lo celebrat drama d'en Pitarra «Lo Contramestre».

El diumenge, dia 7, se celebrà ab tota solemnitat la festa del Roser de tot lo Mon; y a la tarde es ballaren sardanes a la plaça de la Constitució.

A instancia d'un esbart d'entusiastes sardanistes reproduïm de *L'Apot*, de Sant Sadurní de Noya, l'article titulat «Ballarugues».

Haventse ordenat la incorporació a files dels soldats que en 10 de Juny últim van marxar a llurs cases en virtut de llicència trimestral ó ilimitada, deuen aquells estar preparats pera incorporar-se, al temps que sien reclamats pels quefes de sos Cossos respectius.

Hem de recordar sobre aquest particular que pera no causar perjudicis als soldats, es precís que 'ls segretaris posin en la fulla de passatge lo número del ofici corresponent al individuu que 's reclama, donchs en cas contrari les companyies carrilayres no faciliten lo corresponent passatge.

La cullita de rahims, si fa no fa, ha sigut regular, com la del any passat, si be 's creu que 'l vi sera molt mellar.

El dimecres vinent, dia 17, a les deu hores, celebrarà la primera missa lo jovent prebere mossen Jaume Esteve Vilallonga, a la Iglesia parroquial, apadrinat per los cosins en Ferran Vilallonga, diputat provincial, y la seva esposa na Maria de la Pietat Oller y Serra.

Bibliografiques

APLECH, models en vers y prosa.—

A. Busquets y Punset.

Bona pensada ha tingut la casa editorial de Girona, Dalmau Carles y Companyia, d'offerir a les escoles de Catalunya, Mallorca, Valencia y Rosselló un volum de treballs selectes d'escriptors de nostre Renaixement, encomenant aquesta tasca al pulcre y lloreat publicista n' Anton Busquets y Punset. Verament sentiem la falta d'un llibret de les condicions d'*Aplech*, que pogués esser llegit ab fruyt pels escolars d'avuy, nostres homes de demà. No figuren en el volum tots els escriptors qui han donat impuls a nostra llengua, donchs com diu l'autor, l'ha guiat solament el desig d'aplegar diferents gènres, y entre aquests els més assequibles a les febles intel·ligencies dels noys que han de capsar el llibre perells escrit.

El senyor Busquets ha complert a maravilla tan valiosa feyna compilant, ordenant y anotant els treballs que conté l'esmentat recull ab el bon gust que 'l caracterisa, servintli de complement fines ilustracions dels notables dibuixants Berga Boada y Bertrana.

Creyem que *Aplech*, a no trigar, servirà de llibre de lectura en totes nostres escoles.

D'ell son els treballs dels senyors Ruyra y Dalmau Carles que copiem en altre lloc, premiat el d'aquest ultim segons ens sembla recordar en un dels Certamens literaris de Girona.

Mercat del dia 8.

PREUS

	Maxim.	Minim.
	Ptas. Cents.	Ptas. Cents.
Blat, (els 100 Kilos)	25· 00	24· 00
Ordi,	21· 00	20· 00
Segol,	21· 00	20· 00
Civada,	15· 00	14· 00
Blat de moro,	20· 00	19· 00
Fasols blancs, id.	00· 00	00· 00
id. menuts, id.	00· 00	00· 00
Fabes,	25· 00	24· 00
Cigrons,	56· 00	36· 00
Palla, (Quinta mètrich)	9· 00	8· 00
Patates,	00· 00	00· 00
Garrins,	00· 00	00· 00
Bestiar boví	60· 00	40· 00
Ous, dotzena	1· 75	0· 00

Girona: Imp. de Carreras, devant lo Seminari

ANUNCIS

R. BACH-ESTEVE DENTISTA - CIRURGIÁ

Progrés, 21, pral.—Girona.

Ofereix als seus clients d' aquesta població y al públic en general, els seus serveys professionals,

FONDA QUIMET

(Els dilluns) Santa Coloma de Farnés.

Dents y dentadures artificials.—Curació de malalties de la boca.—Extracció sense dolor.

Consulta y operacions gratis als pobres.

POMADA PANCHO

Medicamento portentoso

Las heridas producidas con instrumento cortante ó arma de fuego, granos malignos, carbunclos, quemaduras, panadizos, desgarros del tejido muscular, magulladuras, flemones y otras muchas dolencias de la piel, se curan radicalmente con la aplicación de buenos parches de la maravilloa é insustituible **POMADA PANCHO**.

VENTAS: SANTA COLOMA DE FARNÉS, en casa del autor, Don Francisco Fondevila; BARCELONA, calle del Hospital, 4; Plaza Santa Ana, 23, 3.º-2.ª y calle de la Princesa, Administración de Loterías.

Infinidad de certificaciones corroboran la eficacia de la **POMADA PANCHO**.

El infrascrito Cura Regente de la Parroquia de Santa Coloma de Farnés, Obispado de Gerona (1).—Certifico: que D. Francisco Fondevila y Jofré, natural y vecino de esta parroquia de mi cargo es persona de buena conducta merece entera confianza á todo el vecindario por su notable honradez y está adornado de sentimientos altamente humanitarios conforme ha dado de ello repetidas pruebas distribuyendo respetables sumas en beneficio de los pobres, destinando igualmente á fines benéficos la mayor parte del producto líquido del específico de su invención llamado *Pomada Pancho*, cuyos maravillosos resultados en su aplicación á diversas enfermedades, vienen sobradamente justificados, no solo por la fama universal de que goza, sino también por los muchos documentos fehacientes que obran en poder del interesado y por el sinnúmero de cartas que el mismo está recibiendo todos los días dándole cuenta de nuevas y rápidas curaciones obtenidas por la referida *Pomada Pancho*. Y para que conste á instancia y satisfacción del propio D. Francisco Fondevila y Jofré, libro el presente sellado con el Parroquial, en Santa Coloma de Farnés á los catorce de Noviembre de mil ochocientos noventa y dos.—José Callis, Presbítero Regente.—Hay el sello de la Parroquia.

(1) Hoy Cura Párroco de Figueras.

FONDA DE PUIG (avans, de 'n BOU)

CARRER MAJOR

Punt céntrich

Excelent servey

AGUA XALA ANTES VICHY CALDENSE

miner-medicinal Analisada, autorizada y garantida.
La més rica, Natural, ALCALINA, BICARBONATADA, SODICA, TERMAL, apropiada pera les Afeccions del Fetge, Melsa, Ventrell, Diabetes, Reumatisme y Parálisis.

SUPERIOR AIGUA DE TAU

Demánis á farmacies y punts de venda d' Aigues minerals.

Vegís anuncis y memories, análisis y prospectes, que s'envien gratis á qui 'ls demani.
Administració y Dipositi general:

Barcelona, Passeig de Sant Joan, 4 (Arch Triomf) Teléf. 1.559.

BALNEARI de Santa Coloma de Farnés (Gerona)

Aygues termals de 40 centígrados de temperatura; bicarbonisades, calcica ferruginoses, indicades per eminent facultatius pera combatre la gota y reumatismes crònichs, falses anquilosis y neurastenies y especialment pera corregir la paràlisi del moviment produxit per les feridures (*apoplegias*) de quina malaltia son un gran preservatiu.

Sens rival pera les malalties de la matris y pera reconstituir les forces en totes es convalecencies.

L' establiment reuneix el confort desitjable.

Cotxes a tots los trens a la estació de Sils.

OBERT TOT L' ANY

Metje-Director, D. FRANCISCO MARAVER

Gerent, D. JOAN MARTÍ.

ELECTRICITAT

Maquinaria.—Contadors.—Bombes.

Turbines de vapor.

Material mecánich y Turbines hidráuliques.

Societat espanyola

OERLIKON

LOECHES (LA MARGARITA)

Com purgant, depurativa, antisséptica y curativa, no té parió l'aygua

de LOECHES